

Artykuł pochodzi z publikacji: Zeszyty Naukowe WSP nr 3/2018 Współczesne aspekty relacji i komunikacji (Red. tomu) A. Grzegorzczak, Wyższa Szkoła Promocji, Mediów i Show Businessu, Warszawa 2019

Status uchodźców w świetle prawa polskiego i międzynarodowego

Justyna Zalewska

Wydział Humanistyczny
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Abstrakt:

Każde państwo ma prawo decydować o przyjęciu lub nieprzyjęciu uchodźców na podstawie prawa międzynarodowego oraz wewnętrznych aktów prawnych. Wyjątkową formą pobytu uchodźcy jest azyl dyplomatyczny albo terytorialny. Większość cudzoziemców stara się uzyskać status uchodźcy, dzięki któremu może uzyskać ochronę, pomoc socjalną, ubezpieczenie zdrowotne. Celem artykułu jest wyjaśnienie statusu prawnego uchodźców w oparciu o analizę przepisów, które mają zagwarantować bezpieczeństwo cudzoziemca oraz pomóc otrzymać status uchodźcy.

Słowa kluczowe: uchodźcy, prawo, bezpieczeństwo

Situation of refugees according to polish and international law

Abstract:

According to international law and internal laws every state has the right to decide whether to accept or reject refugees. An exemption to the rule is diplomatic or territorial asylum. Most aliens are trying to receive the refugee status. Refugee status grants protection, health insurance, and social assistance. The purpose and goal of this thesis is to shed the light on laws that guarantee safety of foreigners and help receiving refugee status.

Key words: law, refugees, security

Wstęp

Obecne dziesięciolecie przyniosło kryzys migracyjny w Europie. Problem ten związany jest z napływem uchodźców z północnej Afryki, Bliskiego Wschodu, Azji. Kryzys migracyjny podzielił Unię Europejską, przyczynami tego podziału są wątpliwości dotyczące warunków przyjmowania i zagospodarowywania napływającego potencjału ludzkiego. Odmiennie stanowiska krajów Europy Środkowo-Wschodniej i Zachodniej wobec kryzysu imigracyjnego doprowadziły UE do przyjęcia biurokratycznych rozwiązań. W krajach Europy Środkowo-Wschodniej zrodziło to izolacjonizm odbierany przez kraje zachodniej Europy jako brak solidaryzmu. Pogłębiające się różnice w podejściu do problemu, jaki stanowią uchodźcy, wskazują na jedno trudne rozwiązanie - sugestie wszystkich krajów muszą być wzięte pod uwagę przy przyjmowaniu uchodźców.

Koncepcja obowiązkowego podziału uchodźców między kraje unijne jest błędnym rozwiązaniem problemu ze względu na społeczne i ekonomiczne czynniki (charakterystyczne dla danego kraju) gwarantujące bezpieczeństwo uchodźcom do niego przyjeźtym. Unia

Europejska próbując szukać wspólnego mianownika, określającego przyjmowanie uchodźców do krajów członkowskich, negocjując z poszczególnymi krajami limity przyjęć uchodźców i dopłat za ich przyjęcie, nie uwzględnia jednak poważnej bariery mentalnej społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej (wynikającej z odmienności kulturowej i wyznaniowej uchodźców) i wynikających z tego ograniczeń. Uchodźcy jako element społecznie obcy, postrzegani są przez narody wschodnioeuropejskie jako zagrożenie. Sytuacja taka rodzi niebezpieczeństwo dla nich samych. Trzeba jeszcze zwrócić uwagę, że nie każdy cudzoziemiec jest uchodźcą ale każdy uchodźca jest cudzoziemcem, imigrantem.

Status uchodźcy w prawie międzynarodowym

Tworzenie systemu prawa międzynarodowego, wytycznych i konwencji, które miały na celu ochronę uchodźców rozpoczęło się na początku XX wieku w ramach Ligi Narodów. Konwencja Genewska z 1951 roku dotycząca statusu uchodźców jest jednym z najważniejszych dokumentów prawnych. Konwencja definiuje, kim jest uchodźca oraz określa, w jaką pomoc powinien otrzymać obcokrajowiec. Według Konwencji uchodźca, to osoba która „na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu poglądów politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem oraz nie może lub nie chce z powodu tych obaw skorzystać z ochrony tego państwa”¹. Konwencja zakazuje wysyłania uchodźcy z powrotem do kraju, z którego przybył, nie ważne czy są to powody dotyczące stanu wojny, czy prześladowań. Dokument o, którym mowa, nakreśla również obowiązki obcokrajowca wobec państwa, które ich przyjmuje. Statusu uchodźcy nie otrzymają ci, którzy są przestępcami wojennymi. W Konwencji brakuje zapisów dotyczących uchodźców, którzy musieli opuścić swoje miejsca zamieszkania z przyczyn tsunami, trzęsienia ziemi, pustynnienia - zjawiska naturalnego w przyrodzie.

Prawo międzynarodowe terminem „uchodźca” nazywa ludzi, którzy przekroczyli granice swojego państwa z powodów zależnych od człowieka, np. prześladowania. Natomiast Rada Unii Europejskiej

¹Konwencja dotycząca statusu uchodźców sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r.

wyjaśnia pojęcie uchodźcy, jako osoby z tak zwanego trzeciego świata, która musiała opuścić swój kraj z powodu obawy bycia prześladowanym na gruncie rasowym, narodowościowym, religijnym, kulturowym. Jest to człowiek, który nie chce skorzystać z ochrony, jaką gwarantuje mu jego państwo i w związku z tym przekracza swoją granicę, poszukując w innym państwie pomocy. Skalę uchodźstwa określają dane liczbowe. W 2011 roku „tylko w Europie, liczba uchodźców osiągnęła 1.605.500 osób i w ciągu roku zmniejszyła się o 49.000 (tj. 3%). Dla porównania, liczba IDP wyniosła 2.5 mln. ludzi”². Także „wśród państw europejskich, jako głównym kraju docelowym dla ubiegających się o azyl, na pierwszym miejscu uplasowała się Francja 52.100 osób, z 8% wzrostem w stosunku do 2010 r., na drugim Niemcy 45.700 osób (wzrost o 11%), a na trzecim Włochy 34.100 osób (wzrost o 240%). Innymi ważnymi europejskimi krajami przeznaczenia są Szwecja (29.600 osób), Belgia (26.000 osób) i Wielka Brytania (25.500 osób)”³. Osoba z tak zwanego trzeciego świata składa wniosek o azyl, który można rozumieć jako prośbę o ochronę międzynarodową przez jedno z państw członkowskich, gdzie podstawą jest Konwencja Genewska. Ochrona między narodowa jest równoznaczna z nadaniem człowiekowi statusu uchodźcy lub uzyskanie przez cudzoziemca ochrony uzupełniającej⁴.

Równocześnie art. 9 Dyrektywy kwalifikacyjnej do nadania statusu uchodźcy, określa rodzaje prześladowania wskazane przez art 1 A Konwencji Genewskiej. Prześladowania, które stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa uchodźcy, przybierają różne formy. Między innymi:

- „* przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej;
- * dyskryminujących w swej istocie środków prawnych, administracyjnych, policyjnych i/lub prawnych, lub stosowanych w sposób dyskryminujący;
- * nieproporcjonalnych lub dyskryminujących kar lub oskarżeń;
- * odmowy zadośćuczynienia sądowego wynikającego z tej kary;
- *oskarżeń lub kar za odmowę odbywania służby wojskowej w przypadku kon iktu, gdyby jej odbycie stanowił przestępstwo lub

² Internal Displacement Monitoring Centre, Norwegian Refugee Council, Global Overview 2011, People internally displaced by conflict and violence, April 2012, s. 61.

³ UNHCR, Global Trends 2011, A year of crises, s. 26.

⁴ Dyrektywa Rady 2004/83/WE

akt podlegający pod klauzurę wyłączając określoną w art. 12 ust.2;

*czynów związanych z płcią lub traktowaniem dzieci.”⁵

Powinno, ponadto zachodzić prawdopodobieństwo używania aktów przemocy wobec uchodźców wyrażanych w wyżej wymienionych punktach, a nie tylko same formy.

Zdaniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, ochrona przewidziana w art.3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka jest o wiele szersza niż ta, wynikająca z art. 32 i 33 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców.⁶ Negatywne traktowanie cudzoziemców, którzy opuścili swój kraj nie powinno mieć miejsca, nawet jeśli zachodzi prawdopodobieństwo ataków terrorystycznych czy przestępczości zorganizowanej.

Polskie akty prawne gwarantujące bezpieczeństwo uchodźcom

W dzisiejszych czasach Polska stała się nie tylko miejscem, z którego się wyjeżdża, w poszukiwaniu lepszego życia ale również terenem napływowym cudzoziemców. W niektórych przypadkach, by przekroczyć granice Polski potrzebny jest tylko ważny paszport, ale czasem to nie wystarczy. Niekiedy potrzebna jest wiza, która uprawnia do przekroczenia granicy strefy Schengen.

Obraz polskiego prawa w zakresie bezpieczeństwa uchodźców otwiera Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która pokazuje najbardziej podstawowe założenia co do prawnego położenia cudzoziemców. Kluczowy jest artykuł 37, w którym zagwarantowano prawo do wolności człowieka: „Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji. Wyjątki od tej zasady, odnoszące się do cudzoziemców, określa ustawa.”⁷ Konstytucja zawiera jeszcze dwa inne ważne unormowania odnoszące się do uchodźców, jest to art. 56 w którym czytamy o prawie do azylu: „Cu-

⁵ Dyrektywa Rady 2004/83/WE, art. 9; Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, art. 13.4. Tekst jednolity ustawy opublikowany jako załącznik do Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 2012 r., poz. 680.

⁶ Orzeczenie Chahal v. Wielka Brytania z dnia 15 listopada 1996 r., skarga 22414/93, publikowane: 1996-V, nr 22, § 80.

⁷ Dz.U.1997.78.483 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

dzoiemcy mogą korzystać z prawa azylu w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie. Cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczypospolitą Polską umowami międzynarodowymi.”⁸ Jak również w artykule 52 ust. 5 dotyczącym uchodźców z pochodzeniem polskim: „Osoba, której pochodzenie polskie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą, może osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe.”⁹

Cudzoziemców w Polsce dotyczą trzy ustawy:

1. Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach,
2. Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
3. Ustawa z 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin¹⁰.

Pierwsza z nich, określa warunki przekraczania granicy Polski, pobytu czasowego lub stałego, przemieszczania się w granicach RP, jak również wyjazdu z kraju. Mówi ona o dokumentach potrzebnych uchodźcom, postępowaniach w sprawach dotyczących otrzymania statusu uchodźcy, czy miejsc rejestracji. Jest ogromną przestrzenią normatywną praw, zezwoleń i nakazów oraz środków postępowania administracyjnego.

Druga ustawa skupia się bardziej na problemach ochrony uchodźców, mówi o warunkach, w jakich cudzoziemiec może ubiegać się o ochronę oraz opis postępowania w tej materii. Ochrona ta jest rozumiana jako: azyl, status uchodźcy, pobyt tolerowany oraz ochrona czasowa. Najwięcej miejsca zajmują przepisy dotyczące statusu uchodźcy, który nie tylko daje ochronę, ale zapewnia również pomoc socjalną.

Trzecia ustawa „kształtuje odrębny status administracyjnoprawny przewidziany dla obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego, obywateli państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej

⁸ Dz.U.1997.78.483 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

⁹ Dz.U.1997.78.483 - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r

¹⁰ Dz.U. z 2006 r., Nr 234, poz. 1694; Dz.U. z 2006 r., Nr 234, poz. 1695; Dz.U. z 2006 r., Nr 144, poz. 1043.

państwami członkowskimi oraz członków rodzin tychże obywateli.”¹¹

Polskie prawo o cudzoziemcach jest zeuropeizowane, Przed wszystkim w warstwie merytorycznej polskiego prawa o cudzoziemcach (uchodźcach) przenika prawodawstwo Unii Europejskiej.

Opieka nad uchodźcami w Polsce

Cudzoziemcy, którzy ubiegają się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce, mogą uzyskać pomoc określoną w rozdziale 5 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 13 czerwca 2003 roku. Ochrona ta obejmuje pomoc socjalną, świadczenie pieniężne jeśli: „świadczenie pieniężne może przysługiwać w przypadku, gdy wymagają tego względy organizacyjne albo jest to niezbędne - na przykład - do utrzymania więzi rodzinnych, przygotowania cudzoziemca do prowadzenia samodzielnego życia poza ośrodkiem, ochrony porządku publicznego.”¹² Świadczenia obejmują również opiekę medyczną, która wynika z obowiązkowego lub dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego. To świadczenie przysługuje uchodźcom na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dn. 27 sierpnia 2004 roku. Uchodźcy również mogą otrzymać pomoc w sytuacji dobrowolnego powrotu do swojego kraju. Odbywa się to wtedy, kiedy następuje odmowa udzielenia ochrony międzynarodowej. Ten rodzaj pomocy obejmuje: „pokrycie kosztów podróży cudzoziemca, opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń, kosztów wyżywienia w podróży, kosztów opieki medycznej w podróży, kosztów organizacji dobrowolnego powrotu przez podmiot, do którego statutowych obowiązków należy organizacja dobrowolnych powrotów.”¹³ Świadczeniem jest również pomoc w przeniesieniu cudzoziemca do innego państwa. Pomoc uchodźcom, którzy ubiegają się o nadanie statusu nie jest udzielana bezwarunkowo, jednak wiele osób z tej pomocy korzysta. Większość

¹¹ J. Jagielski, Kilka uwag o polskim prawie o cudzoziemcach na obecnym etapie, 2007, https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/3324/1/BSP_2_2007_Jagielski.pdf. (08.02.2019).

¹² Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 13 czerwca 2003 roku.

¹³ Tamże, rozdział 5, art 75.

osób jest z pochodzenia Rosjanami o narodowości czecheńskiej, inguskiej lub gruzińskiej. Osoby innej narodowości często nie chcą korzystać z pomocy, którą gwarantuje im ustawa, gdyż są w stanie samodzielnie funkcjonować, pracować bez umów o pracę i utrzymywać siebie. Świadczenia, jakie cudzoziemiec może otrzymać poza ośrodkiem to mieszkanie, które pomaga w szybszej integracji ze społeczeństwem lokalnym oraz jest pomocą w nauce odpowiedzialności za swoje życie czy ewentualnie życie rodziny w obcym państwie, zmusza do podjęcia zatrudnienia oraz radzenia sobie z codziennością. Koszty z budżetu państwa, które przeznaczane są na utrzymanie uchodźcy w ośrodku są zdecydowanie wyższe, niż te, które inwestowane są w niego, gdy mieszka poza ośrodkiem.

Kolejną formą pomocy dla uchodźców są już wyżej wspomniane ośrodki, w których cudzoziemcy mają zapewnione:

„* Zakwaterowanie

* całodzienne zbiorowe wyżywienie lub w odpowiednich przypadkach ekwiwalent

pieniężny w zamian za wyżywienie w wysokości „wsadu do kotła” tj. 9 zł dziennie;

* kieszonkowe na drobne wydatki osobiste w wysokości 50 zł miesięcznie;

* pomoc pieniężna na zakup środków czystości i higieny osobistej w wysokości 20 zł miesięcznie;

* jednorazową pomoc pieniężną na zakup odzieży lub obuwia w wysokości 140 zł;

* naukę języka polskiego i materiały niezbędne do nauki;

* pomoce dydaktyczne dla dzieci uczących się w publicznych placówkach oświatowych;

* Finansowanie przejazdów transportem publicznym w celach leczenia, wzięcia udziału w postępowaniu (np. Dojazd na wywiad), lub innych uzasadnionych przypadkach.”¹⁴

Dodatkowym atutem przebywania rodzin w ośrodku są finansowane zajęcia pozalekcyjne i sportowe dla dzieci. Każda osoba przebywająca w ośrodku, która działa na korzyść miejsca, w którym się znajduje może liczyć na dodatkowe finanse w postaci kieszonkowego wyższej wysokości. Na terenie Polski działa 11

¹⁴ Szczegóły udzielanej pomocy socjalnej opisuje art. 71 ustawy o udzielaniu..., dz. cyt., a wysokość pomocy określona jest w Rozporządzeniu w sprawie wysokości pomocy..., dz. cyt.

ośrodków dla uchodźców:

- * Grupa k/ Grudziądz (województwo kujawsko-pomorskie)
- * Bezwola (województwo Lubelskie)
- * Biała Podlaska (województwo Lubelskie)
- * Łuków (województwo Lubelskie)
- * Kolonia Horbów (województwo Lubelskie)
- * Grotniki (województwo Łódzkie)
- * Dębak (województwo Mazowieckie)
- * Linlin k/ Góry Kalwarii (województwo Mazowieckie)
- * Warszawa- Targówek (województwo Mazowieckie)
- * Białystok (województwo Podlaskie)
- * Czerwony Bór (województwo Podlaskie).

Ludzie, którzy złożyli wniosek o nadanie statusu uchodźcy w Polsce i przekraczali granicę na przejściu granicznym w Terespolu, są kierowani najpierw na kilka tygodni do ośrodka w Białej Podlaskiej. Jest to ośrodek recepcyjny, czyli taki w którym odbywają się wszystkie procedury medyczne (w tym badania lekarskie) oraz wywiady statusowe. Warunki w ośrodkach dla uchodźców są różne. Zwykle pokoje są przydzielane w systemie: jeden pokój na jedną rodzinę lub jeden pokój na kilka osób samotnych. Wyposażenie pokoju jest standardowe, czyli łóżka, stół, szafy, krzesła. Mieszkańcy mają dostęp do węzłów sanitarnych oraz do kuchni. Otrzymują trzy posiłki dziennie. Warto zauważyć, że osoby mieszkające w ośrodkach nie płacą za żadne rachunki, a za sprzątanie są odpowiedzialni specjalnie zatrudnieni do tego pracownicy ośrodka. Standardy ośrodków są nieustannie monitorowane przez Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR)¹⁵ , ocenie podlegają warunki mieszkaniowe oraz jakość świadczeń np. Różnorodność posiłków, dostępność do zajęć rekreacyjno-sportowych jak również znajdujące się w ośrodkach miejsca modlitwy¹⁶.

Cudzoziemiec, przebywający w ośrodku, ma również zakres swoich praw i obowiązków zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 maja 2009 r. w sprawie

¹⁵ Regionalne Przedstawicielstwo UNHCR na Europę Środkową z siedzibą w Budapeszcie obejmuje następujące kraje: Bułgarię, Republikę Czeską, Polskę, Rumunię, Słowację, Słowenię oraz Węgry.

¹⁶UNHCR Polska, <https://www.unhcr.org/pl/113-plco-robimymonitorowanie-warunkow-recepcyjnychosrodki-recepcyjne-html.html> (06.02.2019).

regulaminu pobytu w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Bezwzględnie zabronione jest na terenie ośrodka:

„* posiadanie broni, amunicji, materiałów wybuchowych, lub innych przedmiotów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a także środków odurzających i substancji psychotropowych;

* nadużywanie napojów alkoholowych;

* zakłócanie porządku publicznego;

* samowolne przenoszenie wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych ośrodka:

* przyjmowanie na nocleg osób nieuprawnionych;

* używanie dodatkowych urządzeń grzewczych;

* wnoszenie posiłków ze stołówki;

* pozostawienie dzieci bez opieki rodziców;

* *fotografowanie lub filmowanie osób znajdujących się na terenie ośrodka, bez ich zgody.¹⁷”

Gdy dojdzie do naruszenia regulaminu ośrodka, uchodźca najpierw dostaje upomnienie, jeśli zachowanie nie ulega poprawie, możliwe jest odebranie takiemu człowiekowi pomocy socjalnej, decyzją Szefa Urzędu. W ośrodkach zdarzają się naruszenia regulaminu, szczególnie w punktach dotyczących pozostawienia dzieci bez opieki, spożywania alkoholu, oraz zakłócania porządku publicznego¹⁸.

Podsumowanie

Jedną z podstawowych potrzeb człowieka jest bezpieczeństwo. To ono sprawia, że dany kraj absorbujący imigrantów może być ostoją, szansą na nowe życie w poczuciu, że nic nie zagraża. Dlatego wielu ludzi decyduje się opuścić swój dom, państwo, by jako uchodźca poszukiwać bezpiecznych warunków egzystencji. Z przeprowadzonej w artykule analizy wynika, że Unia Europejska to prawodawca w przedmiotowej dziedzinie, a stanowione tu prawo w znacznej części

¹⁷Regulamin pobytu w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, Strona Internetowa: <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2002-10-105,16934364.html>, (07.02.2019).

¹⁸ N. Rafalik, Cudzoziemcy ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce - teoria a rzeczywistość (praktyka) (stan prywatny na dzień 31 grudnia 2011, Centre of Migration Research, CMR Working Papers 55/113, Uniwersytet Warszawski 2012, ss. 30-36.

opiera się na Konwencji Genewskiej. Prawo krajowe (RP) pozostaje w zgodności z przepisami unijnymi. Warto odnotować, że Polska nie jest zasadniczo krajem docelowym dla uchodźców. Polityka migracyjna poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej nie jest spójna. Mimo, że napływ cudzoziemców w Polsce jest niewielki działa wiele ośrodków, w których uchodźcy mogą czekać na uzyskanie statusu uchodźcy, bądź też na deportację do swojego kraju, jeśli nie spełniają określonych przepisami prawa warunków. Warto jest zwrócić uwagę, że wśród uchodźców znajdują się również ludzie, którzy nie są w stanie przyjąć prawa i zasad kraju, do którego przybyli, w którym mają udzielone wsparcie w różnym zakresie, wówczas stwarzają zagrożenie dla mieszkańców danego kraju, a w dalszej perspektywie wpływają na potęgowanie niechęci społecznej wobec uchodźstwa.

Bibliografia

1. Chmaj M., Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2006.
2. Rafalik N., Cudzoziemcy ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce - teoria a rzeczywistość (praktyka) (stan prywatny na dzień 31 grudnia 2011), Centre of Migration Research, CMR Working Papers 55/113, Uniwersytet Warszawski 2012, s 30-36.

Akty prawne

1. Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 13 czerwca 2003 roku.
2. Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Dz.U.2018.05.01.
3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483.
4. Konwencja dotycząca statusu uchodźców sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r.
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wysokości pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, Dz.U. 2016 poz. 311.

6. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, Dz.U. 2013 poz. 1650.

7. Dyrektywa Rady 2004/83/WE, art. 9; Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, art. 13.4. Tekst jednolity ustawy opublikowany jako załącznik do Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 2012 r., poz. 680.

8. UNHCR, Global Trends 2011, A year of crises.

9. Internal Displacement Monitoring Centre, Norwegian Refugee Council, Global Overview 2011, People internally displaced by conflict and violence, April 2012.

10. Orzeczenie Chahal v. Wielka Brytania z dnia 15 listopada 1996 r., skarga 22414/93, publikowane: 1996-V, nr 22, § 80.

Źródła Internetowe

1. Regulamin pobytu w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-2002-10-105,16934364.html>, (07.02.2019).

2. UNHCR Polska, Ośrodki recepcyjne, jakość życia i usług <https://www.unhcr.org/pl/113-plco-robimymonitorowanie-warunkow-recepcyjnychosrodki-recepcyjne-html.html> (06.02.2019).

3. J. Jagielski, Kilka uwag o polskim prawie o cudzoziemcach na obecnym etapie, (w:) Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku, 2007, https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/3324/1/BSP_2_2007_Jagielski.pdf. (08.02.2019).